

פרשת בשלח התשפ"ג

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות (פרשת בשלח) פרק יג

(יז) ויהי בשלח פרעה את-העם ולא-נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא פיו אמר אלהים פון-ינתם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה: (יח) ויסב אלהים את-העם דרך המדבר ים-סוף וחסמים עלו בני-ישראל מארץ מצרים: (יט) ויקח משה את-עצמות יוסף עמו כי השבע השפיע את-בני ישראל לאמר פקד ופקד אלהים אתכם והעליתם את-עצמותי מזה אתכם: (כ) ויסעו מסכת ויחנו באתם בקצה המדבר: (כא) וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה: (כב) לא-ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם: פ

2. דעת זקנים מבעלי התוספות שמות (פרשת בשלח) פרק יג פסוק יז

(יז) כי קרוב. כלומר העם קרוב של הקדוש ברוך הוא שנאמר לבני ישראל עם קרובו. ולכך לא הנהיגם כמנהגו של עולם. ד"א כי עם פלשתים קרובים הם למצרים שנאמר ומצרים ילד וגו' אשר יצאו משם פלשתים. פן ינחם העם שילחמו עמהם על דבר אשר ברחו מתחת יד מצרים קרוביהם. ושבנו מצרימה וישיבם למצרים. אמר הרב דוד זקנו של הרב משה שארץ פלשתים מארץ ישראל היתה שהרי לא מצינו שיצא יצחק לחוצה לארץ וגר בארץ פלשתים שנאמר ויגר יצחק בגרר והרב משה אמר שרצועה היתה יוצאה מארץ פלשתים ונכנסת לתוך ארץ ישראל ולא שהיתה ארץ ישראל בעצמה כי הכתוב קראה ארץ פלשתים ד"א כי קרוב הוא שירשו הכנעני את הארץ דכתיב ודור רביעי ישובו הנה ועדיין לא היה להם דור רביעי לפיכך הקיפן הקדוש ברוך הוא במדבר מ' שנה ועוד אמר הקדוש ברוך הוא אם אני מוליכם דרך הישר עכשיו מחזיקין איש בשדהו ובכרמו ומבטלין תלמוד תורה אבל אני אוליכם ארבעים שנה דרך המדבר ויאכלו המן וישתו מי באר ותתישב בגופן. ועוד כששמעו הכנעניים שישראל יצאו ממצרים אמרו עכשיו באין עלינו ונוטלין מידינו את הארץ עמדו הן והשחיתו את הארץ אמר הקדוש ברוך הוא אני הבטחתי לאברהם להכניס בניו אל ארץ מלאה כל טוב הריני מעכבן במדבר כדי שיתקנו מה שקלקלו זש"ה אני יסרתי אתכם במדבר לחזק את זרועותם וגו':

3. שמות (פרשת בשלח) פרק יד

(א) וידבר ה' אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל וישבו ויחנו לפני פני החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נקחו תחנו עליהם: (ג) ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: (ד) וחווקתי את-לב-פרעה ורצה אתריהם ואפבקה בפרעה ובכל-חילו וידעו מצרים כי-אני ה' ויעשו-כן: (ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויחפז ללב פרעה ועבדיו אל-העם ויאמרו מה-זאת עשינו כי-שלחנו את-ישראל מעבדנו: (ו) ויאסר את-רכבו ואת-עמו לקח עמו: (ז) ויקח שש-מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על-קלו: (ח) ויחזק ה' את-לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים בנד רמה: (ט) וירדפו מצרים אתריהם וישגו אותם חגים עליהם פל-סוס רכב פרעה ופרשו וסילו על-פני החירת לפני בעל צפון: (י) ופרעה הקריב וישאו בני-ישראל את-עיניהם והגה מצרים ונסע אתריהם וייראו מאד ויצעקו בני-ישראל אל-ה': (יא) ויאמרו אל-משה המבלי אינו-קרים במצרים לקחתנו למות במדבר מה-זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: (יב) הלא-זה הדבר אשר דברנו אליה במצרים לאמר תגל ממנו ונעבדה את-מצרים כי טוב לנו עבד את-מצרים ממתנו במדבר: (יג) ויאמר משה אל-העם אל-תיראו התיצבו

ויראו את־ישועת ה' אשר־יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את־מצרים היום לא תספו לראתם עוד
 עד־עולם: (יד) ה' ילחם לכם ואתם תחישו: פ (טו) ויאמר ה' אל־משה מה־תצעק אלי דבר אל־
 בני־ישראל ויסעו: (טז) ואתה הרים את־מטהך ונטה את־ידך על־הים ובקעהו ויבאו בני־ישראל בתוך
 הים ביבשה: (יז) ואני הנני מחזק את־לב מצרים ויבאו אחריהם ואפכה בפרעה ובכל־חילו
 ברקבו ובפרשיו: (יח) וידעו מצרים כי־אני ה' בהפכתי בפרעה ברקבו ובפרשיו: (יט) ויסע מלאך
 האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וינהל את־הים מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם: (כ)
 ויבא ביום מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את־הלילה ולא־קרבה אל־הלילה כל־
 הלילה: (כא) ויט משה את־ידו על־הים ויולך ה' את־הים ברום קדים עזה כל־הלילה וישם את־הים
 לתרבה ויפקעו המים: (כב) ויבאו בני־ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימנם ומשמאלם:
 (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל־תוף הים: (כד) ויהי באשמת
 הפקר וישקף ה' אל־מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים: (כה) ויסר את אפן מרכבתיו
 וינהגהו בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים: פ (כו) ויאמר ה'
 אל־משה נטה את־ידך על־הים וישבו המים על־מצרים על־רכבו ועל־פרשיו: (כז) ויט משה את־ידו
 על־הים וישב הים לפניו בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ה' את־מצרים בתוך הים: (כח)
 וישבו המים ויכסו את־הרכב ואת־הפרשים לכל־חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא־נשאר בהם עד־
 אהד: (כט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימנם ומשמאלם: (ל) וישע ה'
 ביום ההוא את־ישראל מיד מצרים וירא ישראל את־מצרים מת על־שפת הים: (לא) וירא
 ישראל את־הינד הגדלה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את־ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו:

4. שמות (פרשת בשלח) פרק טו

(א) אז ישיר־משה ובני ישראל את־השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי־גאה גאה סוס
 ורכבו רמה בים: (ב) עזי וזמרת ה' ויהי־לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארמננהו: (ג) ה'
 איש מלחמה ה' שמו: (ד) מרכבת פרעה וחיילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים־סוף: (ה) תהמת
 יכסימו ירדו במצולת כמו־אבן: (ו) מינף ה' נאדרי בפח מינף ה' תרעץ אויב: (ז) וברב גאונה תהרס
 קמיה תשלח חרנה יאכלמו פקש: (ח) וברוח אפיה גערמו מים נצבו כמו־גד נזלים קפאו תהמת בלב־
 ים: (ט) אמר אויב ארדף אשיג אסלק שגלל תמלאמו נפשי אריק סרפי תורישמו יד: (י) נשפת ברוחך
 כסמו ים צללו בעופרת במים אדירים: (יא) מי־כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת
 עשה פלא: (יב) נטית מינף תבלעמו ארץ: (יג) נחית בססדך עסנו גאלת גתלת בעזך אל־גנה קדשך:
 (יד) שמעו עמים ירגזון חיל אחז ישבי פלשת: (טו) אז נבחרו אלופי אדם אילי מואב יאחזמו רעד
 נמגו כל ישבי כנען: (טז) תפל עליהם אימתה נפחד בגדל זרועך ידמו פאבן עדי־עבר עמה ה'
 עדי־עבר עסנו קגית: (יז) תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני פוננו
 ידיד: (יח) ה' ימלך לעלם ועד: (יט) כי בא סוס פרעה ברקבו ובפרשיו בים וישב ה' עליהם את־מי
 הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: פ (כ) ותקח מרים הנביאה אקות אהרן את־התוף בניה
 ותצאן כל־הנשים אחריה בתפים ובמחלות: (כא) ותעז להם מרים שירו לה' כי־גאה גאה סוס ורכבו
 רמה בים: ס (כב) ויסע משה את־ישראל מים־סוף ויצאו אל־מדבר־שור וילכו שלשת־ימים במדבר
 ולא־מצאו מים: (כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם על־פן קרא־שמה מרה:
 (כד) וילנו העם על־משה לאמר מה־נשתה: (כה) ויצעק אליה ויורהו ה' עץ וישלך אל־המים וימתקו
 המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו: (כו) ויאמר אם־שמעו תשמע לקול ה' אלהיה והישיר
 בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת פלי־תקיו כל־המחלה אשר־שמתי במצרים לא־אשים עליך

כִּי אָנִי ה' רַפָּאָה: ס חמישי (כז) וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתַּיִם עֲשָׂה עֵינַת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ-שָׁם עַל-הַמַּיִם:

5. שמות (פרשת בשלח) פרק טז

(א) וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ כָּל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-מִדְבַּר-סִין אֲשֶׁר בֵּין-אֵילָם וּבֵין סִינַי בְּחַמְלֶשֶׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁנַיִ לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ב) וַיֵּלֹכוּ כָּל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עַל-מִשְׁחָה וְעַל-אֲהָרֹן בַּמִּדְבָּר: (ג) וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוֹתָנוּ בְּיַד-ה' בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם בְּשִׁבְתָנוּ עַל-סִיר הַבָּשָׂר בְּאֶכְלֹנוּ לֶחֶם לְשִׁבְעַת כִּי-הוֹצֵאתָם אֹתָנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהַמִּית אֶת-כָּל-הַקָּהָל הַזֶּה בְּרָעַב: ס (ד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן-הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וְלָקְטוּ דְבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ לִמְעַן אֲנֹסְנוּ הַיַּלְדִּים בְּתוֹרַתִי אִם-לֹא: (ה) וַהֲיֵה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהָכִינוּ אֶת אֲשֶׁר-יִבְיֵאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר-יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם: ס (ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאֲהָרֹן אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרֹב וַיִּדְעַתֶּם כִּי ה' הוֹצִיא אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (ז) וּבָקֵר וּרְאִיתֶם אֶת-כְּבוֹד ה' בְּשָׁמְעוֹ אֶת-תְּלַזְמֹתֵיכֶם עַל-ה' וְנַחֲנוּ מָה כִּי תִלְוֵנוּ עֲלֵינוּ: (ח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתַת ה' לָכֶם בְּעָרֹב בָּשָׂר לְאָכֹל וְלָחֶם בַּבֶּקֶר לְשִׁבְעַת בְּשָׁמְעַת ה' אֶת-תְּלַזְמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם מְלִינִם עָלַי וְנַחֲנוּ מָה לֹא-עֲלֵינוּ תְּלַזְמֹתֵיכֶם כִּי עַל-ה': (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אֲהָרֹן אֲמַר אֶל-כָּל-עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי ה' כִּי שָׁמַע אֶת תְּלַזְמֹתֵיכֶם: (י) וַיְהִי כַּדָּבָר אֲהָרֹן אֶל-כָּל-עֵדַת בְּנֵי-יִשְ�רָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר וְהָיָה כְּבוֹד ה' נִרְאָה בְּעֵנָן: פ (יא) וַיִּדְבֹּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (יב) שְׁמַעְתִּי אֶת-תְּלַוְנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעֲרָבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֶּקֶר תִּשְׁבְּעוּ-לָחֶם וַיִּדְעַתֶּם כִּי אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: (יג) וַיְהִי בְעָרֹב וַתַּעַל הַשֶּׁלֶו וַתִּכַּס אֶת-הַמַּחֲנֶה וּבַבֶּקֶר הִיָּתַר שְׁכַבַת הַטֹּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: (יד) וַתַּעַל שְׁכַבַת הַטֹּל וְהָיָה עַל-פְּנֵי הַמִּדְבָּר זָק מְחֹסֶפֶס זָק כַּפָּר עַל-הָאֶרֶץ: (טו) וַיִּרְאֶה בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו מִן הָאִישׁ כִּי לֹא יָדַענוּ מִה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן ה' לָכֶם לֶאֱכֹלָה: (טז) זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְקַטֹּף מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֶכְלוּ עֹמֵר לְגִלְגָּלַת מִסֹּפֶר נִפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לְאִשֶׁר בְּאֶהְלוֹ תִקְחוּ: (יז) וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמֶּרְקָה וְהַמַּמְעִיט: (יח) וַיִּמְדוּ בְעֹמֵר וְלֹא הִעֲדִיר הַמֶּרְקָה וְהַמַּמְעִיט לֹא הִחְסִיר אִישׁ לְפִי-אֶכְלוֹ לְקָטוּ: (יט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל-יֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד-בֶּקֶר: (כ) וְלֹא-שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּתֵרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד-בֶּקֶר וַיִּרֶם תוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה: (כא) וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר אִישׁ כִּפִּי אֶכְלוּ וְחַם הַשָּׁמֶשׁ וַנִּמָּס: (כב) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְקָטוֹ לֶחֶם מִשְׁנֵה שְׁנֵי הָעֹמֵר לֶאֱחָד וַיָּבֹאוּ כָּל-נְשֵׁי־הָעֵדָה וַנִּגִּידוּ לַמֹּשֶׁה: (כג) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' שִׁבְתוֹן שִׁבְת־קֹדֶשׁ לָהּ מִחֵר אֶת אֲשֶׁר-תֹּאכְלוּ אֹפוֹ וְאֶת אֲשֶׁר-תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוֹ וְאֶת כָּל-הָעֵדָף הַגִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְת עַד-הַבֶּקֶר: (כד) וַיִּגִּיחוּ אֹתוֹ עַד-הַבֶּקֶר כֹּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא-הִיָּתַר בּוֹ: (כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶכְלוּ הַיּוֹם כִּי-שִׁבְתִּי הַיּוֹם לָהּ הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֶהוּ בַשָּׂדֶה: (כו) שְׁשֵׁת יָמִים תִּלְקְטֶהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבְתִּי לֹא יִהְיֶה-בּוֹ: (כז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן-הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מִצְאוּ: ס (כח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה עַד-אַנְהִי מֵאֲנַתֶּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרַתִי: (כט) רְאוּ כִי-הִ' נָתַן לָכֶם הַשִּׁבְתִּי עַל-כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָחֶם יוֹמִים שָׂבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו אֶל-יָצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: (ל) וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: (לא) וַיִּקְרָאוּ בֵּית-יִשְׂרָאֵל אֶת-שְׁמוֹ מִן וְהוּא כְּזָרַע גֹּד לָבֵן וְטַעְמוֹ כַּצִּפְתִּיחַת בַּדְּבָשׁ: (לב) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' מִלֹּא הָעֹמֵר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵיכֶם לְמַעַן יִרְאוּ אֶת-הַלָּחֶם אֲשֶׁר הֵאֲכַלְתִּי אֹתְכֶם בַּמִּדְבָּר בַּהוֹצִיאִי אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (לג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אֲהָרֹן קַח צִנּוֹצָנֹת אֶחָת וְתִן-שָׁמָּה מִלֵּא-הָעֹמֵר מִן וְהִנֵּחַ אֹתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵיכֶם: (לד) כֹּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶל-מֹשֶׁה וַיִּגִּיחוּ אֲהָרֹן לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁמַרְת: (לה) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶכְלוּ אֶת-הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד-בְּאֵם אֶל-אֶרֶץ נוֹשְׁבַת אֶת-הַמֶּן אֶכְלוּ עַד- בְּאֵם אֶל-קָצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן: (לו) וְהָעֹמֵר עֲשִׂרִית הָאִיפָה הוּא: פ

6. שמות (פרשת בשלח) פרק יז

(א) וַיִּסְעוּ כָּל-עַלְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַר-סִין לְמִסְעֵיהֶם עַל-פִּי ה' וַיַּחֲנוּ בְּרִפְיָדִים וְאִין מַיִם לְשִׁתָּת הָעָם: (ב) וַיִּרְבַּ הָעָם עִם-מֹשֶׁה וַיִּאמְרוּ תַּנּוּ-לָנוּ מַיִם וַנִּשְׁתֶּה וַיִּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִה-תִּרְיֹבוּן עִמָּדִי מִה-תִּנְסֹוּ אֶת-ה': (ג) וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלְלוּ הָעָם עַל-מֹשֶׁה וַיִּאמֶר לָמָּה זֶה הַעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַמִּית אֹתִי וְאֶת-בְּנֵי וְאֶת-מִקְנֵי בְּצַמָּא: (ד) וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל-ה' לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מַעֲט וּסְקִלְנִי: (ה) וַיִּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתָּךְ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטֹּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת-הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ: (ו) הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם וְעַל-הַצּוּר בְּחֶרֶב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ז) וַיִּקְרָא שָׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל-רִיבּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתָּם אֶת-ה' לֵאמֹר הֲיֵשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם-אֵין: פ (ח) וַיָּבֹא עִמְלֹק וַיִּלְחֶם עִם-יִשְׂרָאֵל בְּרִפְיָדִים: (ט) וַיִּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה וְשָׁלַח בְּחַרְרֵ-לָבוֹ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלְחֶם בְּעִמְלֹק מִחֹר אֲנֹכִי וְצַב עַל-רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר אָמַר-לוֹ מֹשֶׁה לְהִלְחֶם בְּעִמְלֹק וּמֹשֶׁה אֶהְרֹו וְחֹור עָלוֹ רֹאשׁ הַגְּבָעָה: (יא) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגְּבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יִנְיֵחַ יָדוֹ וַגְּבַר עִמְלֹק: (יב) וַיִּדִּי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ-אֲבָן וַיְשִׁימוּ תַחְתּוֹ וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֹו וְחֹור תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אָמוּנָה עַד-בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוָה אֶת-עִמְלֹק וְאֶת-עַמּוֹ לְפִי-חֶרֶב: פ מפטיר (יד) וַיִּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה כָּתֹב זֵאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוָה יְהוָה כִּי-מָחָה אֲמַחֶה אֶת-זִכְרְךָ עִמְלֹק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (טו) וַיָּבֹו מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' וַיִּסֵּי: (טז) וַיִּאמֶר כִּי-יָדַל עַל-כֵּס יְהוָה מִלְחָמָה לָהּ בְּעִמְלֹק מִדֶּר דָּר: פ

7. מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מסכתא דויסע פרשה ו
- הַנְּנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם, אָמַר לוֹ הַב"ה כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָּה מוֹצֵא רְשָׁם רְגְלֵי אָדָם שָׁם אָנִי לְפָנֶיךָ:
8. חזקוני שמות (פרשת בשלח) פרק יז פסוק ו והכית בצור הם היו ברפידים והלך בחורב למצוא שם צור.
9. מושב זקנים שמות (פרשת בשלח) פרק יז פסוק ו הַנְּנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֶרֶב. הַקִּשָּׁה ה"ר ר' יִשְׁעִיָּה חוֹרֵב הוּא סִינֵי וְהֵם הָיוּ בְּרִפְיָדִים וְלָשָׁם הִפָּה הַצּוּר, וְהִיאָךְ הוּא אוֹמֵר הַנְּנִי עוֹמֵד וְגו':
10. רמב"ן שמות (פרשת בשלח) פרק יז פסוק ו הַנְּנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֶרֶב - בְּעֵבֹר פִּי הַפֶּלֶא בְּמַיִם בְּמָקוֹם הַזֶּה עָתָה הָיָה קְבוּעַ, לְשִׁיחָיָה הַבָּאָר עִמָּהֶם כָּל יְמֵי הַמִּדְבָּר כְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ (במדב"ר יט כה), בְּעֵבֹר זֶה נִגְלִית עָלָיו הַשְּׂכִינָה בְּמָקוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּמִן (לעיל טז ז) וּבִקֶּר וַיִּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה', בְּעֵבֹר הַיּוֹתוֹ פֶּלֶא קָיָם:
11. ריקאנטי שמות (פרשת בשלח) פרק יז פסוק ו צוּר יִשְׂרָאֵל זֶהוּ בְּחֹרֵב, וּבְהַכּוֹתוֹ בַּצּוּר הַנִּזְכָּר יִצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם, זֶהוּ שְׁנֵאמַר [תהלים קי"ד, ח] הַהֶפְכִי הַצּוּר אָגַם מַיִם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵנוּ מַיִם. וּמִלַּת הַהֶפְכִי רוֹצֵה לֹאמֹר שְׁנֵתְהִפְכָה מִדַּת הַדִּין הַנִּרְמָזָת בַּצּוּר לְמַדַּת רַחֲמִים הַנִּרְמָזָת בְּמַיִם, זֶהוּ לְמַעַיְנֵנוּ מַיִם, ו' יִתְרָה רוֹמְזָת לְאַלְהֵי יִצְעָק הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה מִלְּפָנֵי אֱלוֹהֵי יִצְעָק. מַלְבִּי"ם שְׁמוֹת (פְּרַשְׁת׃ בְּשַׁלַּח) פְּרַק יִז פְּסוּק ו
- (ו) [ד] הַנְּנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם. שְׁגַם אֲנִי אֶעֱזֹר לְזֶה ע"י שְׂכַבְרִי אֲנִי מַכִּין הַכְּנוֹת שִׁיקְבִּלוּ הַתּוֹרָה בְּחֹרֵב וְאֲנִי עוֹמֵד שָׁם וּמַכִּין קְדוּשַׁת הַמָּקוֹם לְעִשׂוֹת שָׁם נְסִיִּים גְּלוּיִם וְנוֹרָאִים בְּעַת קְבִלַת הַתּוֹרָה שֶׁתְּהִיָּה בְּקֶרֶב וְכִמוֹ שֶׁהֵם יִשְׁאֲבוּן שָׁם בְּקֶרֶב מִי הַתּוֹרָה וְהַדַּעַת כֵּן אַכִּין שָׁם מַעַיְנֵי מַיִם, וְלִכֵּן בָּחַר שִׁיּוּצֵי־הַמַּיִם בְּחֹרֵב לֹא בְּרִפְיָדִים, ה] וְהַכִּית בַּצּוּר, שֶׁאִם הָיוּ זֹכִיִּים הָיָה דִּי בְּדַבּוּר אֲבָל עָתָה יִצְטָרֵךְ לְהַכּוֹת, וְלֹא אֵמַר וְהַכִּית אֶת הַצּוּר רַק וְהַכִּית בַּצּוּר, הַיֵּינוּ שִׁיפְעוּל הַשְּׁתַּנּוֹת בַּצּוּר עֲצָמוֹ, כִּי הַצּוּר וְהַחֲלָמִישׁ לֹא נִמְצְאוּ בְּתוֹכָם מַעַיְנֵי מַיִם כְּמוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ בְּהַסְלַע, שֶׁאֵמַר (בפ' חוֹקֵת) וְנָתַן מִימָיו, כִּי הַסְלַע שֶׁהוּא רַךְ יֵשׁ לוֹ מַיִם שֶׁל עֲצָמוֹ, לֹא כֵן הַצּוּר הַקָּשֶׁה, וְהָיָה מוֹכֵרַח שֶׁהַצּוּר עֲצָמוֹ נִתְהַפֵּךְ לְמַיִם, וַיִּדּוּעַ שְׂכַל דְּבַר וְדַבַּר מִמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית יִתְאַמֵּץ בְּכָל כַּחַז שֶׁלֹּא יִתְבַטֵּל מִצִּיאוֹתוֹ, וְפָה הָיָה צָרִיךְ שִׁיתְבַּטֵּל יִסּוּד הַעֶפֶר וַיִּתְהַפֵּךְ לְהִיּוֹת מַיִם, וְזֶה לֹא יִהְיֶה בְּדַבּוּר רַק בְּהַכָּאָה בְּתוֹכֵי־הַצּוּר לְשַׁנּוֹתוֹ לִיִּסּוּד אַחַר

וע"כ אמר והכית בצור, ויצאו ממנו מים ושתה העם שכ"ז בעבור העם כי העדה לא רבו והיה מוציא להם מים ברפידים, רק ע"י העם שלא היו להם זכות היה צריך כ"ז, ועי"ז לא השיגו מים במקומם רק הוצרכו להובילו מחורב לרפידים:

12. רש"י שמות (פרשת בשלח) פרק יז פסוק יד

ושים באזני יהושע - המכניס את ישראל לארץ, שפיצוה את ישראל לשלם לו את גמולו, כאן נרמז לו למשה שיהושע מכניס את ישראל לארץ:

13. במדבר (פרשת חקת) פרק כ

(א) ויבאו בני ישראל כל-העדה מדבר-צן בתדוש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: (ב) ולא-היה מים לעדה ויקהלו עלי-משה ועל-אהרן: (ג) וירב העם עם-משה ויאמרו לאמר ולו גנענו בגנע אחינו לפני ה': (ד) ולמה הבאתם את-קהל ה' אל-המדבר הזה למות שם אנחנו ובעינינו: (ה) ולמה העליתנו ממצרים להביא אתנו אל-המקום הרע הזה לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון ומים איון לשקות: (ו) ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל-פתח אהל מועד ויפלו על-פניהם ויבא כבוד-ה' אליהם: פ (ז) וינדב ה' אל-משה לאמר: (ח) קח את-המטה וקהל את-העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל-הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן-הסלע והשקית את-העדה ואת-בעיירם: (ט) ויקח משה את-המטה מלפני ה' כאשר צוהו: (י) ויקהלו משה ואהרן את-הקהל אל-פני הסלע ויאמר להם שמעו-נא המרים המן-הסלע הנה נוציא לכם מים: (יא) וירם משה את-ידו ויך את-הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעיירם: ס (יב) ויאמר ה' אל-משה ואל-אהרן יען לא-האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את-הקהל הזה אל-הארץ אשר-נתתי להם: (יג) הטה מי מריבה אשר-רכבו בני-ישראל את-ה' ויקדש בם: ס (יד) וישלח משה מלאכים מקדש אל-מלך אדום כה אמר אחיך ישראל אתה ידעת את כל-התלאה אשר מצאתנו: (טו) ויךדו אבתינו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים ויכעו לנו מצרים ולאבתינו: (טז) ונצטק אליה' וישמע קלנו וישלח מלאך ויצאנו ממצרים והנה אנחנו בקדש עיר קצה גבולך: (יז) נעברה-נא בארצה לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרוה המלך גלך לא נטה ימין ושמאול עד אשר-נעבר גבולך: (יח) ויאמר אליו אדום לא תעבר בי פון-בחרב אצא לקראתך: (יט) ויאמרו אליו בני-ישראל במסלה נעלה ואם-מימך נשתה אני ומקני ונתתי מכם רק איו-דבר ברגלי אעברה: (כ) ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם כבד ובנד חזקה: (כא) וימאנו אדום נתן את-ישראל עבר בגבלו ויט ישראל מעליו: פ (כב) ויסעו מקדש ויבאו בני-ישראל כל-העדה הוה הקה: (כג) ויאמר ה' אל-משה ואל-אהרן בנהר הקה על-גבול ארץ-אדום לאמר: (כד) יאסף אהרן אל-עמיו כי לא יבא אל-הארץ אשר נתתי לבני ישראל על אשר-מריתם את-פי למי מריבה: ...